

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

25. jaanuar 2024*

Eelotsusetaotlus – Lennutransport – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Artikli 5 lõige 1 – Artikli 7 lõige 1 – Lennureisijatele lennu pikaajalise hilinemise eest hüvitise maksmine – Ajakaotus – Reisija enda broneeritud asenduslend – Reisija, kes jõudis oma lõppsihtkohta algselt kavandatud saabumisajaga võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem – Hüvitise puudumine

Kohtuasjas C-54/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 10. jaanuari 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. veebruaril 2023, menetluses

WY

versus

Laudamotion GmbH,

Ryanair DAC,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Piçarra, N. Jääskinen ja M. Gavalec (ettekandja),

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Laudamotion GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* W. Nassall,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, G. von Rintelen, G. Wilms ja N. Yerrell,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10; parandus ELT 2018, L 155, lk 35), artikleid 3 ja 5–7.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt lennureisija WYi ning teiselt poolt Laudamotion GmbH ja Ryanair DAC vahelises kohtuvaidluses, mille ese on nende kahe lennuettevõtja keeldumine maksmast reisijale hüvitist selle eest, et lend, millele tal oli kinnitatud broneering, hilines saabumisel.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 261/2004 põhjendus 2 on sõnastatud järgmiselt:
„Lennureisist mahajätmine ning lendude tühistamine või pikaajaline hilinemine põhjustab reisijatele tõsiseid raskusi ja ebamugavust.“
- 4 Määruse artikli 3 „Kohaldamisala“ lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:
„1. Käesolevat määrust kohaldatakse:
a) reisijate suhtes, kes lendavad välja asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumi lennujaamast;
[...]
2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:
a) reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule ning ta ilmub registreerimisele, välja arvatud artiklis 5 osutatud tühistamise korral,
– sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud,
või kui aega ei ole märgitud,
– mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega [...]
[...].“

5 Määruse artikli 5 „Tühistamine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Lennu tühistamise korral:

a) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 8; ning

[...]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, välja arvatud juhul, kui

[...]

iii) neid on teavitatud tühistamisest vähem kui seitse päeva enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega.“

6 Määruse artikli 6 „Hilinemine“ lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui lennuettevõtja näeb mõistlikkuse piires ette, et lennu kavandatud väljumisaeg hilineb:

a) kaks tundi või rohkem kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või

b) kolm tundi või rohkem kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või

c) neli tundi või rohkem kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul,

pakub tegutsev lennuettevõtja reisijatele:

i) artikli 9 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 määratletud abi; ning

ii) artikli 9 lõike 1 punktides b ja c määratletud abi, kui mõistlikkuse piires eeldatav väljumisaeg on vähemalt varem väljakuulutatud väljumisajale järgneval päeval; ning

iii) artikli 8 lõike 1 punktis a osutatud abi, kui lend hilineb vähemalt viis tundi.“

7 Määruse nr 261/2004 artikli 7 „Õigus hüvitisele“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

[...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

8 WY broneeris Ryanairi edasi-tagasi lennu Düsseldorfist (Saksamaa) Palmasse (Hispaania), mis oli kavandatud 31. oktoobriks 2019. Pärast seda, kui tegutsev lennuettevõtja Laudamotion oli teda teavitanud, et väljalend (edaspidi „algne lend“) hilineb kuus tundi, broneeris WY ise asenduslennu, et jõuda oma töökohtumisele, mis pidi toimuma Palmas. Tänu sellele asenduslennule jõudis ta lõpuks oma sihtkohta algse lennu kavandatud saabumisaegaga võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem. Nimetatud reisija, kes kinnitab, et ilmus õigeks ajaks esialgse lennu

registreerimisele, nõudis Laudamotionilt muu hulgas 250 euro suurust hüvitist määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 alusel. Samuti nõudis ta Ryanairilt teavet mittetagastatavate tasude kohta ning selle summa hüvitamist.

- 9 WYi nõue Laudamotioni vastu jäeti nii esimeses kohtuastmes kui ka apellatsiooniasemes rahuldamata. Apellatsioonikohus leidis, et kuigi algne lend hilines saabumisel rohkem kui kolm tundi, ei olnud Laudamotion kohustatud nõutud hüvitist maksma, kuna WY ei läinud sellele lennule ja jõudis lõppsihtkohta vähem kui kolm tundi hiljem. Sellega seoses ei ole oluline, et asenduslennu broneeris reisija ise. Seega ei olnud WY-l mingit ebamugavust seetõttu, et ta algsele lennule ei läinud. Seevastu on tal Saksa tsiviilõiguse alusel õigus enda broneeritud asenduslennu kulude hüvitamisele.
- 10 WY esitas seepeale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus). Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul sõltub kassatsioonkaebuse lahendamine määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a, artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tõlgendamisest.
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et kahes viimati nimetatud sättes nimetatud hüvitist on õigus saada niisugusel lennureisijal, kes lõppsihtkohta jõudmisel kaotab aega kolm tundi või rohkem. Järelikult ei tuleks seda hüvitist maksta reisijale, kelle lend võib pikaajaliselt hilineda ja kes seetõttu broneerib ise asenduslennu, mis võimaldab tal jõuda lõppsihtkohta esimese lennu algselt kavandatud saabumisaajaga võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem.
- 12 24. oktoobri 2019. aasta kohtumäärusest *easyJet Airline* (C-756/18, EU:C:2019:902, punkt 33 jj) on võimalik järeldada, et lennu pikaajalise hilinemise eest on hüvitise saamise õigus põhimõtteliselt ainult reisijatel, kes on asjaomasele lennule läinud ja kes on tegelikult jõudnud oma lõppsihtkohta vähemalt kolm tundi hiljem. Asjaolu, et lennuettevõtja on – nagu käesoleval juhul – jätnud täitmata oma kohustuse pakkuda asenduslendu, mis oleks võimaldanud reisijatel vältida algse lennu väljakuulutatud hilinemist, ei ole tähtis.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et 11. juuni 2020. aasta kohtuotsusest *Transportes Aéreos Portugueses* (C-74/19, EU:C:2020:460, punkt 61) tuleneb tõepoolest, et lennu pikaajalise hilinemise või tühistamise korral on lennuettevõtja eelkõige kohustatud pakkuma reisijale võimalust muuta teekonda kas otse- või ümberistumisega lennuga, mida teostab ta ise või mõni teine lennuettevõtja ja mis jõuab kohale väiksema hilinemisega kui asjaomase lennuettevõtja järgmine lend, välja arvatud juhul, kui niisugune teekonna muutmine nõuaks lennuettevõtjalt oma ettevõtte suutlikkuse seisukohast asjakohasel hetkel vastuvõetamatuid ohverdusi. Samas ei anna selle kohustuse rikkumine iseenesest õigust hüvitisele määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 tähenduses. Nimelt ei võimalda see säte maksta hüvitist mitte igat liiki ebamugavuste eest, vaid üksnes juhul, kui ajakaotus on vähemalt kolm tundi. Põhikohtuasjas kõne all olevale reisijale tekitatud ebamugavus ei kujuta endast seega tõsist ebamugavust selle määruse tähenduses, nagu nähtub ka 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsusest *Air Nostrum* (C-191/19, EU:C:2020:339, punkt 32).
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab siiski võimalikuks vaadelda olukorda teisiti, lähtudes määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktist c, mis näeb lennu tühistamise korral ette reisijatele hüvitise maksmise, kui neile ei ole pakutud asenduslendu, mille puhul oleks ajakaotus vähem kui kolm tundi. Nimelt juhul, kui reisijal on juba enne kõige hilisemat registreerimisele ilmumise aega piisavalt tõendeid järeldamiseks, et lend jõuab lõppsihtkohta algselt kavandatud saabumisaajaga

võrreldes vähemalt kolm tundi hiljem, ei saa sellelt reisijalt nõuda, et hüvitise saamiseks ilmuks ta õigeks ajaks registreerimisele või et ta tegelikult reisiks. Lisaks ei ole tähtsust ka sellel, mis kell nimetatud reisija lõppsihtkohta jõuab.

- 15 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas õigus saada määruse nr 261/2004 artiklite 5–7 alusel hüvitist, kui lend vähemalt kolm tundi hilineb, on põhimõtteliselt välistatud, kui olukorras, kus lend võib pikaajaliselt hilineda, läheb reisija asenduslennule, mille ta on ise broneerinud, ja jõuab nii oma lõppsihtkohta vähem kui kolm tundi hiljem, või võib õigus hüvitisele olla olemas igal juhul, kui reisijal on juba enne kõige hilisemat registreerimisele ilmumise aega piisavalt kindlad tõendid teadmaks, et lend jõuab lõppsihtkohta vähemalt kolm tundi hiljem?

2. Kas [viimasena nimetatud juhul] eeldab õigus saada [selle määruse] artiklite 5–7 alusel hüvitist, kui lend vähemalt kolm tundi hilineb, eespool kirjeldatud olukorras seda, et reisija ilmub [õigeks ajaks] registreerimisele vastavalt määruse artikli 3 lõike 2 punktile a?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 16 Kõigepealt tuleb märkida, et esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kuidas tõlgendada määruse nr 261/2004 artikleid 5–7. Kuigi selles osas on tõsi, et põhikohtuasi sai alguse sellest, et õhusõiduki väljalend hilines, on selle vaidluse keskmes tagajärjed, mida see hiline mine võis kaasa tuua. Nimelt nõuab põhikohtuasja hageja hüvitist kõnealuse lennu tõenäolise hilinemise eest lõppsihtkohta saabumisel, mis takistas tal jõudmast õigeks ajaks töökohtumisele, mis pidi toimuma Palmas. Sama määruse artikkel 6 käsitleb aga üksnes lennu hilinemist võrreldes algselt kavandatud väljumisajaga. Sellest järeldub, et kindlasummaline hüvitis, millele reisijal on nimetatud määruse artikli 7 alusel õigus, kui tema lend jõuab lõppsihtkohta kavandatud saabumisajast kolm või rohkem tundi hiljem, ei sõltu seega nimetatud artiklis 6 sätestatud tingimuste täitmisest (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, punktid 36 ja 37).
- 17 Lisaks nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasja kaebaja võib Saksa õiguse alusel nõuda asenduslennu, mille ta ise broneeris, kulude hüvitamist, mistõttu eelotsuse küsimus puudutab üksnes põhikohtuasja hageja õigust saada määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 alusel kindlasummalist hüvitist lennu pikaajalise hilinemise eest.
- 18 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 261/2004 artikli 5 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et õigus hüvitisele nende sätete tähenduses on niisugusel lennureisijal, kes põhjusel, et lend, millele tal oli kinnitatud broneering, võis lõppsihtkohta saabumisel pikaajaliselt hilineda, või kui niisuguse hilinemise kohta oli piisavalt tõendeid, broneeris ise asenduslennu ja jõudis lõppsihtkohta esimese lennu algselt kavandatud saabumisajaga võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem.

- 19 Nagu nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, tuleb määruse nr 261/2004 artikleid 5 ja 7 võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes tõlgendada nii, et hilinevad lendude reisijaid võib nimetatud määruse artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hüvitise saamise õiguse kohaldamisel esiteks võrdsustada tühistatud lendude reisijatega, ja teiseks võivad need reisijad tugineda õigusele saada hüvitist, kui nad hilinevad lennu tõttu kaotavad aega kolm tundi või rohkem, teisisõnu – kui nad jõuavad oma lõppsihtkohta kolm tundi pärast lennuettevõtja poolt algselt kavandatud saabumisaega või hiljem (vt selle kohta 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus *Sturgeon jt*, C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, punktid 60, 61 ja 69, ning 7. juuli 2022. aasta kohtuotsus *SATA International – Azores Airlines* (tõrge tankimissüsteemis), C-308/21, EU:C:2022:533, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 20 Selliselt hilinevate lendude reisijate – sarnaselt reisijatega, kelle algne lend on tühistatud – ajakaotus on pöördumatu ja nad kannatavad seega analoogset ebamugavust. Kuna aga hilinevad lendude puhul materialiseerub see ebamugavus lõppsihtkohta saabudes, siis tuleb hilinevate määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 sätestatud hüvitise maksmiseks hinnata sellesse sihtkohta kavandatud saabumisaega seisukohalt (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Folkerts*, C-11/11, EU:C:2013:106, punktid 32 ja 33).
- 21 Otsustav asjaolu, mis viis Euroopa Kohtu järelduseni, et pikaajaline hilinevamine lennu saabumisel tuleb võrdsustada lennu tühistamisega, on see, et reisijad, kelle lend pikaajaliselt hilineb, kannatavad sarnaselt reisijatega, kelle lend on tühistatud, pöördumatut kahju, mis seisneb kolm tundi või rohkem kaotatud ajas, mida saab korvata vaid hüvitisega (vt selle kohta 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus *Sturgeon jt*, C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, punktid 52, 53 ja 61; 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus *Nelson jt*, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 54, ning 12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Finnair*, C-832/18, EU:C:2020:204, punkt 23). Seega on lennu tühistamise korral või lõppsihtkohta saabumisel pikaajalise hilinevamine eest määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hüvitise saamise õigus lahutamatu seotud kaotatud ajaga kolm tundi või rohkem.
- 22 Sellest järeldub, et lennureisijal, kes ei ole läinud lennule, millele tal oli kinnitatud broneering, ja kes tänu asenduslennule, mille ta ise broneeris, jõudis lõppsihtkohta lennuettevõtja poolt algselt kavandatud saabumisaega võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem, ei ole niisugust ajakaotust kannatanud ning tal ei ole seega õigust nimetatud hüvitisele.
- 23 Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse nr 261/2004 põhjenduse 2 kohaselt on selle määruse eesmärk heastada „tõsised raskused ja ebamugavused“, mida reisijatele lennutranspordi käigus põhjustatakse. Kuigi asjaolu, et lennureisija ise leidis asenduslennu, võib põhjustada asjaomasele reisijale ebamugavust, ei saa niisugust ebamugavust siiski pidada „tõsiseks“ selle määruse tähenduses, kui reisija jõudis lõppsihtkohta algselt kavandatud saabumisaega võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem (vt analoogia alusel 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Air Nostrum*, C-191/19, EU:C:2020:339, punktid 30–33, ja 22. aprilli 2021. aasta kohtuotsus *Austrian Airlines*, C-826/19, EU:C:2021:318, punktid 42 ja 43).
- 24 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et õigust hüvitisele nende sätete tähenduses ei ole niisugusel lennureisijal, kes põhjusel, et lend, millele tal oli kinnitatud broneering, võis lõppsihtkohta saabumisel pikaajaliselt hilinevada, või kui niisuguse hilinevamine kohta oli piisavalt tõendeid, broneeris ise asenduslennu ja jõudis lõppsihtkohta esimese lennu algselt kavandatud saabumisaega võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem.

Teine küsimus

- 25 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata. Kui lend lõppsihtkohta saabumisel hilineb algselt kavandatud saabumisajaga võrreldes vähem kui kolm tundi, ei saa selle lennu reisijad saada määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hüvitist. Sellisel juhul ei ole niisiis oluline, kas need reisijad ilmusid õigeks ajaks registreerimisele või mitte, nagu nõutakse selle määruse artikli 3 lõike 2 punktis a.

Kohtukulud

- 26 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 5 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

õigust hüvitisele nende sätete tähenduses ei ole niisugusel lennureisijal, kes põhjusel, et lend, millele tal oli kinnitatud broneering, võis lõppsihtkohta saabumisel pikaajaliselt hilineda, või kui niisuguse hilinemise kohta oli piisavalt tõendeid, broneeris ise asenduslennu ja jõudis lõppsihtkohta esimese lennu algselt kavandatud saabumisajaga võrreldes vähem kui kolm tundi hiljem.

Allkirjad